

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Эренлардин сес

*РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.*

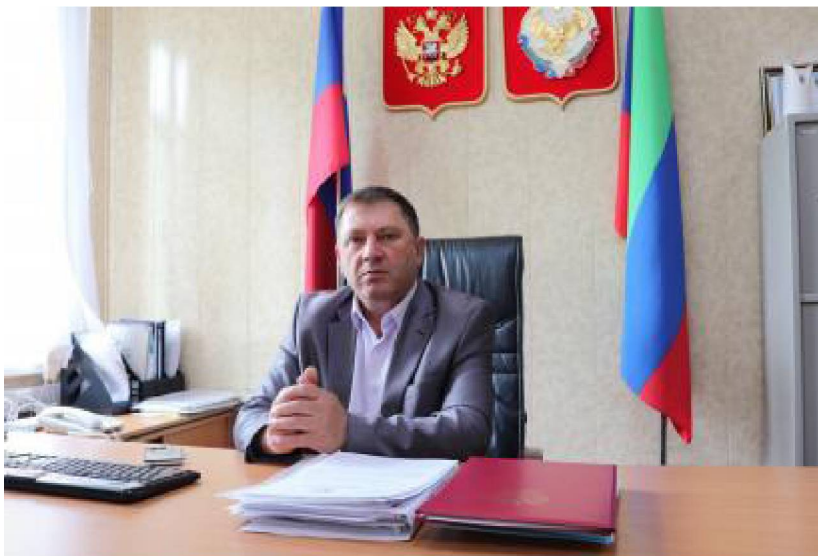
№24 (901) 12-июнь, арбе, 2019-йис. Газетдин са экз. къимет киоскрай - 10 манат

Гъуьрметлу Докъузпара райондин агъалияр!

Квез гъукуматдин кьилин суварикай сад тир - Россиядин Югъ мубаракзава! Ада хайи Ватан рикелди кланзавай вири садзава. Чи тарихдин экуьвал, гележег яржламишзава. Анжах адан алатай асиррин ирс хуьналди, Россиядикай къудратлу, дуствилелди битав, цуьк акъудзавай пачагълугъ ийиз жеда.

Алай девирдин Урусият - къуватлу ва аслу тушир гъукумат я. Ам вичин халкъдин милли итижар хуьнин рекъе лап мягкем я. Садвал, ислягвал, рейсадвал чи халкъдин къиметлу ивиррикай яз гысабиз жеда. Гъукуматдин рехъ арадал гъидайла, халкъдин руьгъдин къуват, са мурадихъ ялун мягкем хъана.

Россиядин яракъди гъалибвилер къазанмишна. Къе чна, уьлкведин агъалийрин яшайишдин шартлар, агвал хкажунин рекъе ян тагана к'валахзава. Чна хайи чилел дамахзава, ам къени ийиз алахъзава. Чи уьлкведихъ девлетлу тарихдин, медениятдин, ахлакъдин, кар

алакъдай инсанрин, т'лебиатдин ва дубньяда чка къунвай гуьзел шартларин къулайвилер ава. Чакай гъар сада, авай къуватар ва чирвилер желбна, республика ва район виликди тухун патал к'валахна к'ланда.

Гъуьрметлу райондин

агъалияр! Россиядин йикъан сувариз заз квехъ чанарин сагъламвилер, гуьгъуьлрин клубанвилер, зегъметда агалкъунар хъана кланзава.

Агъмед АГЪМЕДОВ, Докъузпара райондин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавайди

Россиядин Югъ: суварин тарих, итижлу делилар ва адетар

Чи уьлкведин агъалийри алай йисан 12-июндиз къанни вад лагъай сеферда Россиядин Югъ къейдзава. И суварин тарих 1990-йисан 12-июндиз РСФСР-дин халкъдин

депутатрин сад лагъай съезддал Урусият аслу тушир, дубньядин сергъятра тамам барабарвал авай, вири месэлаяр гъялуник гегъенш пай квай республика яз малумарна ва

адан гъакъиндай Декларация къабулна.

Уьлкведин кьилиз Борис

Ельцин атуникди ва Урусиятда кыле фейи сиясатдин реформади чи яшайиш ва экономика виликди тухуниз, дуьньядин кIенкIевчи кьайдайрихъ галаз кьадай нормайрихъ, цIийи кьурулушдихъ тухуз эгечIна.

Гьакьикъатда, Урусиятдин а девирдилай эгечIна дуьньядин гьаларик кьаришмиш хьунин, инсаниятдин вилик акъвазнавай месэлайриз, космос ислягъвилехъ элкьуьруниз, экономика виликди тухуниз кIенкIевчи кьайдайралди фикир гуз башламишна.

Урусиятди вичин виликан авторитет, гужлу гьукум арадал хкана. Къе РФ-дин Президент В.В.Путина кыле тухузвай сиясатдин курс камаллуди ва вирибуру кваз кьазвайди я. Украинада кыле фейи вакъийриз талуькь яз Урусиятдиз эцигнавай экономикадин санкцияр (жермеяр) алудуниз Евросоюз мажбур хьана.

НАТО-диз, вири чкайра кыл сухзавай Америкадиз Урусиятдин кьуш-гьукуматдикай кьурху авачиз туш. Я Урусият садрани садазни кумукьай гьукумат туш.

Яшайишрай Россия ва адан кьакъат тийидай ва кьакъудиз тежедай пай - Дагъустан!

«Чаз авай еке кьуват» шиирда СтIал Сулеймана лагъана:

Дуьньяд ругуд пай тир еке

И Урусият ава чаз:

Гьар са патахъ кьведай уьлкве-

Гьахътин вилайт ава чаз.

РикIин кьеняй вич чав дустдав,

Дяве авач я чи гьадав.

Баку, Тифлис, гена Москов,

Мад Ленинград ава чаз.

Душманриз инсаф тийидай,

Дустарикай хьел тийидай,

Живедлайни гел тийидай

Гьахътин сиясат ава чаз.

Дуьньядиз экв гудай фанар-

Гьам расдай чахъ ава гьунар.

Гьукуматдин рекъе чанар

Эцигдай гьейрат ава чаз.
Тамам и дуьньяда садвал
Тваз кIандай ният ава чаз.

12-июндиз Финляндиядин меркез Хельсинкида «Шегьердин югъ» кьейдзава. Бразилияда и югъ «КТанибурун югъ я».

Филиппинра - «Аслу туширвиллин Югъ яз гьисабзава.

Гьар са Россиядин Йикъан сувар са квелди ятIани тафаватлу я. Месела, 2002-йисуз чи уьлкведин меркездin юкьва еке театризованный шествие хьана. Адан карда Россиядин регионрай атанвай 5 агъзурдалай кылихъ иштиракчийри камар яна.

2003-йисуз лув гузвайбурун дестейри «Урус пагъливанар», «Чубарукар» тIварар алай саналди тир шоу тешкилна, абуру гьавада Россиядин пайдахдин шикил чIугуна.

2004-йисуз Москвадин юкьвай регионрин парадди чамарна. РФ-дин 89 региондай милли парталар алайбуру иштиракна. 2008-йисуз «Россиядин ирид алапат» конкурс тухвана. Абуру чи уьлкведин мешреблу имаратар, тарихдин чкаяр тийинарна. Алай йисан Россиядин йикъан мярекатарни кьалинбур ва рикIел аламуькдабур жедайдал, шак алач.

Гьазурайди - Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА

Вилик акъвазнавай месэлайриз фикир гана

10-июндиз вахтуналди Докъузпара райондин Кьилин везифаар тамамарзавайди тир Агъмед Агъмедован гуьзчивилик кваз райондин администрациядин залда нубатдин совещание кыле фена.

Адан карда райондин депутатрин Собранидин Председатель Абас Абасова, хуьрерин администрацийрин кылерин, идарайрин руководителри, райондин кылин заместителри

иштирана.

2019-йисан кьвед лагъай кварталда хуьрера налукар кIватIунин рекъай, кIвалер ва чилер актуализация авунин кIвалахдин жигъетдай райадминистрациядин экономикадин отделдин начальник Султанмурад Магъмудова баянар гана. Ада хуьрерин администрацийрин кылериз кьвед лагъай кварталдин налукрин планар ацIурун патал, абуру тагъкимарна.

Адалай

кьулухъ

райадминистрациядин Кьилин заместитель Сурея Исмаиловади 2020-йисуз кыле фидай Вирироссиядин агъалийрин переписдихъ галаз алакьалу, райондин хуьрера кыле физвай гьазурвилерикай, хабарар гана. ГьакIни ада патай-кьерехдай кьвезвай инсанрин гьакьиндай малуматар ва чкадин агъалийрин, чпихъ гьамишалуьг са чкадин

прописка авайбурун документар миграциядин къуллугъдихъ галаз ахтармишна тайинарун патахъай лагъана. Агъмед Агъмедова хуърерин администрациядин къилер мукъвал вахтунда и месела къилиз акъудун патахъай тагъкимарна.

Райадминистрациядин Къилин заместитель Салигъ Гъажимурадова райондин мектебра келунин цлийи йисаз гъазурвал акунин карда тешкилнавай графикдикай ва комиссиядикай малумат гана.

Нукъсанар къалурнавай чар туьклуьрайдалай къулухъ комиссияди вичин кIвалах эгечIдайдакай лагъана.

Алай вацран эхирда Ахцегърин хуьре адетдин республикадин ва лезгийрин къагъриманвилини эпосдин игит «Шарвили» сувар къиле фида. Адет хъанвайвал, Докъузпара райондин коллективди гъар йисуз и мярекатда иштиракзава. Совещанидал и сувариз гъазурвал акуникай Сурея Исмаиловади

къейдна.

Совещанидин эхирдай 2019-йисан къвед лагъай паюнин газетар ва журналар подписка авуниз талукъ тир месэлани фикирда къунвай. Адан гъакъиндай райадминистрациядин тешкиллувилин проектрин отделдин начальник Шамиль Магъмудова делилар чешнедиз гъана.

Вадим АГЪАМУРАДОВ

Дагъустандин бизнес - ам авай гъал...

Са жерге чешмейра, алатай агалнава, цлийиз ачухнавайбурун 2018-йисуз Дагъустанда бизнес къадар - 990 я, лугъузвай. Рекъемар кIватзавайдакай хабарар гъатнавай. кичI кутадайбур я, абура вуч

Чи республикада 5061 фирма чуьнуьх я? Экспертрин зендиналди,

экономикадин хиле статистикадин алаваяр дегишарнава, ана галай-галайвилини кIвалах тухузза.

Чи регионда коррупцияди ажайиб суй, чка къунва: дуствал, чирхчирвал, къунагъвал...

2017-йисалай гегъенш сергъятра коррупциядин гелер михъи ийиз эгечIна. Абурун къуьруькра 40 миллиард манат “къвахнавайди” винел акъудна. Хъендик квай бизнесди Дагъустандин хатасузвал бушарзавайдакай В. Васильева къейдна. Гила предпринимательстводин цлийи проектар арадал гъизва.

Чарасузвилиз килигна, Дагъустанда кардик кваз хъайи са йикъан фирмаяр агална, абуру хаммал гъасилзавачир, налукрикай кбил хкудзавай. АЗС-рани а гъалар авай. Абурун кьюруькар винел

акъудна: нетижада налукрин къадар саки пуд сеферда артух хъана.

Уьлкведин амай регионрив гекъигайла чи республикада гъеле кардик кумай, винидихъ къейднавай жуьредин махсус идараяр хейлин

тлимил хъанва. Абуруни са йикъан фирмаяр - фирмы-однодневки я.

ЧИ МУХБИР

Дагъустандин ва Россиядин Почтадин икърар

6-июндиз Санкт-Петербургдин Виридуьньядин экономикадин форумда иштиракзавай Дагъустандин Къил Владимир Васильева Россиядин Почтадин Генеральный директор Николай Подгузовахъ галаз саналди к1валахунин рекъий меморандумдал кюлар ч1угуна. Саналди к1валахунин мурадрик федеральный Почтадин алакъа ва чи республикадин агъалийриз кюллугъ авунин ери хкажун акатзава.

Малум тирвал, Дагъустандин са бязи хуьрер инсандин к1вач хк1ан тийидай чкайра ава. Икърардал асаслу яз, Россиядин Почтадин векилрихъ галаз санал Дагъустандин гюкуматди рабочий десте тешкилда. Абуру почтадин алакъадиз талукъ месэлаяр саналди гялуниз фикир гузва.

ЧИ МУХБИР

Ядерный медицинадин центр

Санкт-Петербургдин Виридуьньядин экономикадин форумда Владимир Васильева ва «Форумстандарт» ОАО-дин регъбер Виктор Харитонован

гуюрушмишвал кыле фена. Гуьруьшда РД-дин Правительстводин сад лагъай заместитель Гъажимегъамед Гусейнова, региондин

инвестицийрин Агентстводин регъбердин везифаяр тамамарзавай Гъажи Гъасанова иштиракна.

Мярекатдин кюлара кве терефдин векилри чи регионада ядерный медицинадин центр кардик кутуникай суьгъбетарна, ана компьютерный томография герек тирдакай лагъана. РКБ-дин территорияда кве мертебадин дарамат хкажнава. Дак1унвай т1улар хк1е1дай уьзурдин вилик пад къадай химиотерапиядин отделение чарасуз тирдакай лагъана.

И мукъвара Санкт-Петербургдай Дербентдиз виниз тир пешекарвал авай 7 кас духтурар рекъе туна. Амай месэлаяр гялуни к1валахривни мукъвал вахтара эгеч1дайвал я.

ЧИ МУХБИР

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Тарихдин таре

(гыкая)

Къужа Селимхана гыисс авуна, адаз дуьньяда яшамиш жез лап тIимил вахт ама; ам сабурсузвилелди вич ацукнавай къускъандай (кресло), кжежей вилералди, багъдиз килигна. Цуькведавай машмашдин тар акурла, саки гъарайна:

- Селим...

Селимхан азарлу тушир, адан са чкани тIазвачир, анжах са гыхьтин ятлани малумат гуз тежедай къуватди эхиримжи йисара ам вичелди чIугвазвай ва чилик куклурзавай. Гъа икI, ам месел алкIана, яшамишни жезвай. Гагъ-гагъ къускъанда ацукна аквадай. Адаз чизвай, ажалди неинки са начагъбур, амма вири инсанар ва гъайванар, садра дуьньядиз атайбур, гуьзлемишзава. Ахпа абур циз, цуьквериз, чилиз дуьнмиш хьижезва. Ажалди къуьзудан гуьгъуьлдик хуькуьрзавайтлани, касди ам атун секиндив гуьзлемишзавай. Хтул Селим, (ина адан куьруь авунвай тIарцIин жуьре ава. - III.III.) амай мукъва-къилийрин винел хъанвай эхиримжи гъалибвал тир. Ам хайила, хци бубадидай гъи тIвар гуда лагъана, хабар къуна. - Селимхан, - лагъ, адаз - Селимхан. Хци ва суса сифте чпикай зарафатарзавайдай къуна, ахпа секинсузвал къалурна: «мад вуч Селимхан?» язух тушни аялдин, гъи асирда яшамиш жезва? Къуьзудьди вичин гафунал мягъкем тир: я адал

Селимхан тIвар эцигда, тахъайтIа квехъ галаз зи умумивал авач, гъикI жедатIа, гъакI яшамиш хъухъ. Гъун вуч тIвар я Селимхан? Анжах са хъуьруьн я! ЧизвачтIа, ам куь тахсир я. «Селимгъан - Рейгъан - им дувул хайи чиле авай гуьзел цуьк я. Ам Самур вацIун дерейра экъечIзава, аби-вили цавун кланик, Шалбуздагъдин ценера, атир чукулуриз битмиш жезва.

«Селимгъана» рикIин мурадар, кланивал яржламишзава...

Хцивай ва сусавай бубадик гаф кутаз хъаначир. Чагъадал Селимхан тIвар эцигна. Гила куьчеда гъвечIидалай-чIехидалди, адаз «ЦIимилхан» лугъузвай. «ИкI, вун себеб яз, хъанва, - лугъудай аялдин диде-бубади. - «Селимхан - ЦIимилхан», - вирина, вун, батIул я. Де, хъсан хъанвани, гъикI ванзава?» - Хуш туштIа, «Фараон» тIвар эциг хъия, - лагъана къуьзудьда.

- Гъаятда кас авани? - кIвализ гъахъай хтулдивай хабар къуна бубади.

- Рагъ ава, буба, - лагъана жаваб гана гъвечIи Селимхана.

- Мад вуч?

- ЧIижер. Машмаш тарци цуьк акъуднава. Цеквер.

- Мад касни авачни?

- Мад са еке кицI акуна, лацу тум галай. Халисан кицI тир, вучиз ятлани ада ампазвачир.

- Яб це Селим, - бубади сес агъузна, - за исятда ваз уьмуьрда

такур са затI къалурда.

- Ам «лацу тум» галайди яни, буба?...

- Анжах ви буба Селимхана ам ваз къалурзава, мад садани. Ваз гзаф бегенмиш жада. Къуьзудьди къарагъиз алахъна, амма беден адаз муьтIуьгъ жезвачир.

- Зи каравутдин кланик сундух ква, ам ялна инихъ чIугу, - лагъана къуьзудьда хтулдиз, гъалаба кваз: адаз аялдив агъур кар къилиз акъудиз тун регъуь тир. ГъвечIи Селимхана гъасятда сундух галай патахъ хурухъди вегъена, адан гъилбаз къуна, агъур нефес галаз гъа сундух каравутдин кланикай хкудна. Шадвилай аялдин рикIелай вири фенвай: им, вичин къене сирлу са затI хуьзвай ажайиб сундух тир. «Къуьзек кьейила, - лугъудай къуншийри, сундух квез жада».

- За а «Хануман зиригърив» ацланвай сундух агъзур йисузни герек туш! - хъел акатдай гъвечIи Селимханан дахдик. Сифтегъанбуру умудар иштягъра твадай: «Ана къизилар ава жеди, вири квез жада, кьве мертебадин кIвалер эцигда, кьезил улакъ къачуда!... Свас гагъ къуншийрин чIалахъ агъадай, гагъ ада шак гъизвай. ИкI ятлани къуьзудьдахъ ам гъуьрметлу яз гелкъвезвай, адаз тIуьн-хъун гузвай, сагъламвилихъ гелкъвезвай, пек-партал чуьхуьзвай. Низ чизва пака гъикI жедатIа: белки, ада тирика вичин рикI алай рушаз веси ийида?! Ам куьгъне, амма мягъкем, винелай цурун къалпагъ чIугунвай, экъиснавай къав галай сундух тир. Бубади вичин жибиндавай еке агъур куьлег акъудна, ам хтулдин гъиле вугана.

- Ма, дапIардал алай сачах алуд, куьлег тIеквенда тур ва кьве сеферда эрчIи патахъди элкьуьра. Гъавурда гъатнани? Хтулди чIехи бубади лагъайвал, авуна: са гуьж-баладалди, кьве гъиливни къуна, сундухдин къав хкажна, ам ахъайна. Аялдин рикIик къалабулукъ акатна. Садни, гъвечIи Селимханаз акуна, яргъал йисара каравутдин кланик кваз хъайи сундух адан вилик ачух хъанва...

КъатIа ама

Ички ширин хъайидан къисмет туькъуьлди жеда

Эхиримжи йисара чи общества бегъем къурхулу гъалар арадал атанва - ичкидин къармахра гъатнавай инсанрин къадар йисалайсуз артух жезва. Ида гъар гъи халкъдин хъайитлани гележегдиз къурху гузва. Ихътин гъалдиз сифте нубатда рехъ гузвайди, ам гъатта яшар тамам тахъанвайбурувайни къачуз алакъзавай ичкидин ужуж къимет я. Генани ахмакъ адетар ва нагъакъан крариз рехъ гузвай члехибур себеб яз, иллаки жегъилар ичкидин гуьгъуьна гъатзава.

Ички ишлемишиз къил кутунин себебар гъар жуьре хъун мумкин я. Анжах абур сад-садахъ галаз алакълубур я. Ик1, месела, 11 йисан яшда аваз аялриз ички сифте сеферда диде-бубади иштягъ ачух хъун патал, чехир квай препаратар гудайла, я тушт1а итиж аваз аялри чпи хъун мумкин я. Са къадар члехи хъайи жегъилри гъар жуьредин адетар себеб яз ички хъавзава: "хизанрин суварар", "мугъманар атун", "Цийи йис" ва масабур. 14-15 йисалай алаатайла, виридалайни гзаф хсусивал къалурзавай себебар, ибур жемиятдин таъсирдик акатун ва гъа вирида хъиз фикир авун я.

Къейд ийин, хизанда диде-бубади ички ишлемишзавай

дуьшуьшра, аялри абурулай чешне къачузва ва ички ишлемишун адетдин ва лазим тир шарт1 хъиз къабулзава. Им лагъайт1а, асул месэлайрикай сад я.

Инсанар, иллаки жегъилар ичкидик кутунин карда телевидениди, рекламади ва СМИ-дин маса хилери лап члехи везифа тамамарзава. Рекламади гъар жуьредин ички квай шейэр къалурзава, ял ягъунин карда пиводиз дармандин ерияр гузва.

Жегъилри сифте вахтара емишрин тлебии мижейрик ички какадарна гъазурнавай къаришмаяр ишлемишзава. Гъа и жуьреда яваш-яваш абуру, ичкидал гъил яргъи ийиз башламишзава. Гележегда адакай нагъакъан, хкудиз тежер хесет жезва. Имни пиянискавилини са себеб я.

"Пиянискайриз пияниска аялар жезва" лугъудай халкъдин арада чкланвай гафар, къенин юкъузни важиблу яз амазва. Ички хъавзавай диде-бубайрин аялри ичкидиз гзаф майилвалзава, яни абуру чпин аялриз несиладилай несилад къван ивидихъ галаз пиянискавилини генар агакъарзава.

Инсандин чандиз ва уьмуьрдиз чкиди гузвай зарардикай саки виридаз малум я. Адакай

гъикъван кхъейтлани, амма гъайиф хъи, ам ишлемишзавайбурун къадар къвердавай артух жезва. Ички ширин хъайибурун уьмуьр туькъуьлди жезва. Ак1 хъайила, адан зарардикай гъикъван кхъейтлани, ам гзаф жедач. Гъик1 хъи, инсан фад ягълмиш жезва; Гъавилай ара атлуз, хъсан клвалах авун патал, адан рик1ел гъана кланзава; амма пис клвалахдикай яргъа хъухъ лугъун чи везифа я.

Ичкиди сифте нубатда хуквадинни ратарин системадиз таъсирзава. Адалай къулухъ нервный системади, ам бедендиз гъахънавайди гъиссзава ва нетижада адан клеткаяр къирмиш жезва. Ичкиди лекъ хараплзава, гепатит ва гуьгъуьнлай цирроз арадал гъизва. Хуквадин кланик квай ц1умаруфдин кл1 валах гуьнгъунай акъудзава (панкреатит, перитонит). Рик1инни дамаррин системадин клвалах ч1урзава (тахикардия ва мсб.). Дурклунра ва цвар акъатунин системада азарар туьретмишзава (уретрит, цистит, пиелонефрит). Жигерра, бронхра, клалханда, туьтуьхда, сивин къава жуьреба-жуьре азарар арадал гъизва (бронхит, пневмосклероз, верем азар). Иммуный системадин клвалах зайифарзава, ада лагъайт1а, инсандин бедендихъ инфекциядин азарар фад галуькдайвал ийизва. Жегъилрин эндокринный системадиз ичкиди туьк1уьр техжер зарар гузва.

Ичкидикай хкатзавайди анжах зарар я. Им члехи сиягъдикай гъеле са къадарбур я. Ичкиди гузвай зарардиз и къил а къил авач.

А. ЭМИРСУЛТАНОВ

Ватандин Ч1ехи дяведин йисарин лезги эдебият

Ватандин Ч1ехи
дяве башламишайла,
Дагъустандин маса
халкъарин писателар ва
шаирар хъиз, чи лезги
жегъил литераторарни
гуьгуьллудаказ фронтдиз
рекье гъатнай. И жергедик
Мемей Эфендиев (1903-
1944), Балакъардаш
Султанов (1912-1943),
Агъалар Гъажиев (1907-
1943), Ст1ал Мусаиб (1914-
1943), Мут1агъир Рзаханов (1906-
1942) ва масабур акатзава. Абуру
гъам шаирвили хци гафуналди,
гъам яракъдалди чапхунчи
душмандихъ галаз, къегъалри хъиз,
дяве тухвана, Ватандин рекье чпин
чанар къурбандна. Фронтдин далу
пата амай шаирринни писателри:
Хуьруьг Тагъира, Нуредин
Шерифова, Шиназ Гъезерчиди,
Абдул Муталибова, Сейфедин
Шихалиева, Зияудин Эфендиева,
Къийас Межидова, Эльдар Билалова,
Шагъ-Эмир Мурадова ва масабуру
галатун тийижиз эдебиятда
к1валахзава. Абурун
ватанпересвили гиссералди ва
дерин метлебалди тафаватлу
эсерар "Социализмдин пайдах",
"Ц1ийи дуьнья", "Колхоздин пайдах"
газетриз, школадин хрестоматийриз,
ва къилдин шииррин к1ват1алриз
акъатнай. Ик1, 1943- йисуз чапдай
акъатай " Ватан патал" ктаб
къет1ендиз къейд авуниз лайихлу я.
Ана Ватандин Ч1ехи дяведин
вакъийаириз бахшнавай халкъдин
сивин яратмишунар, Ст1ал
Сулейманан " Яру аскердиз",
Хуьруьг Тагъиран " Ватан",
"Бубадин тапшуругъ", "Аслан хва,
игит хуьх!", "Лянет", Ст1ал
Мусаибан "Гъамиша гъалиб яру
аскер", "Ватан хуьз гъазур я чун",
Зияудин Эфендиеван "Гъахъ эхир
винел акъалтда", "Фронтдин
бригада", Сейфудин Шихалиеван
"Ватандин кард", Къийас Межидован
" Седредин Гъашумов", Эльдар
Билалован "Фронтвик стхадиз

чар", "Гатфариз" Шагъ-Эмир
Мурадован "Яру армиядиз салам",
"Сталинград", "Партизандин паб",
Шихнесир Къафланован "Ватандин
игитриз аферин", Агъалар
Гъажиеван "Гитлеран хам за
хт1унда" ва маса эсерар ганва.
Ктабда гъатнавай саки вири эсерра
ч1 алан устадри чун чапхунчи
душмандин винел гъалиб
жедайвили фикир тестикъарзава.

Са к1валах мадни къейд
тавуна жедач. Дяведин йисарин
амай дагъви халкъарин эдебиятра
хъиз, лезги литературадани
шииратдин жанрайри къилин чка
къазва. Дугъриданни, дяве
башламишай сифте йикъарилай
эгеч1на, Хуьруьг Тагъира
ватанпересвили тафаватлу ч1алар
яратмишзава. Ватандин къадар-
къисмет гъялзавай 1943-йисуз
Дагъустандин писателрин са десте:
Ц1адаса Гъамзат, Абут1алиб
Гъафуров, Александр Назаревич ва
Хуьруьг Тагъир Кеферпатан
Кавказдин шегъерриз фенай.
Абуруз чи къушунри немсер
чукурай Пятигорск, Нальчик,
Георгиевск шегъерар, анин
агъалийрал фашистри гъанвай
бедбахтвилер чпин вилералди
акунай. Хуьруьг Тагъира, чпихъ гъая
авачир, ягъсуз ва мурдар
гитлерчийрин чапхунчивилер,
абуру вагъшивилелди советрин
инсанриз авур зулумар "Гъайиф,
Нальчик", "Гурхана", "Мусибат"
эсерра тагъсирлудаказ къалурнай.
Шаир, макъави Абдул Муталибов,

бажарагълу шаир Хуьруьг
Тагъир хъиз, ц1ийи ва
тагъсирлу образрихъ
къекъевезва. И рекье Шагъ-
Эмир Мурадова, Шихнесир
Къафлановани дурумлу
камар къачуз хъана.
Ватандин Ч1ехи дяведин
йисара лезгийрин шаирри
ва прозаикри, чи уьлкведин
маса халкъарин ч1алан
устадри хъиз, вири чпин
къуват ва алакьунар

Гъалибвили югъ мукъва авун патал
Ватандин рекье эцигнай. Уьмуьрди,
вичи Ватандин Ч1ехи дяведихъ галаз
алакъалу яз арадал гъайи
ватанпересвили тема гележегдани
чи эдебиятда къилинди жезва. Вахтар
къевез алатда, несилар дегиш жеда,
амма дяведин йисара яратмишай
эсерри чи руьгъдин хазинадик кутур
пай са ч1авузни квахъдач.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

**Хуьруьг ТАГЪИР,
Дагъустандин халкъдин шаир**

Душмандин фикир

Эй зи вафалу дустар!
Рус, эрмени, гуржи, тат!
Душманди ч1уру къастар
Авунва-гъавурда гъат!
Чечен, ингуш, осетин!
Эй аварар, даргийар!
Кабардинар! Балкара!
Эй къумукъар, лезгийар!
А фашистрин къачагъриз
К1анзава лап чпиз къаз
Гуьзел, азадвал к1ани,
Абад хъанвай чи Кавказ.
Инсанвилай экъеч1на,
Инсанрин къил нез вердиш
Сив ивидай ктадна,
Хъанва вагъши тепилмиш.
К1анзава гъар са тегъер
Вич Кавказдив агудиз.
Кавказдин масан бегъер
Халкъдин гъилий акъудиз.

Мурад я а вагышидин:
 Халкъдин фонарь туьхурун,
 Чи гуьзел Ватандикай
 Угърашхана туькӀурун.
 КӀанзава чи азадвал
 Намус, гъая куькӀвар жен.
 Къилиз тухуз фасадвал,
 Инсанрикай лукӀар жен.
 Чпин хурук акадай
 Тергиз хуьрер, убаяр:
 Малар, хпер тарашиз,
 Рекъизва чи бубаяр.
 Гъаясузвиливи пис
 ДишегӀийрал гъужумиз,
 ГъвечӀи куьрпе аялрив
 ЭгечӀнава зулумиз.
 Гъахъна кӀвализ атана,
 Жувазни акваз-акваз,
 Эхиз жедани квевай
 Писликвал авун папаз?
 Ахътин зулум къабулдай
 Ягъсуз кас чахъ авай туш!
 Чи советрин халкъарик
 Ахътин иви кувай туш.
 ГъвечӀи, чӀехи-виридан
 Фикир, ният, гаф сад я:
 Дуьньядила а вагыши
 Душман тергун мурад я.
 Чи Кавказдин дагълари
 Са душманни хвейид туш.
 Атайбурни садрани
 Чалай уьтквем хъайид туш.
 Душмандин а планар
 Шак авач хъи, чӀур жада.
 Кавказдин дагъларикай
 Эхир абуруз сур жада.

Гъайиф, Нальчик!

Юлдашар, а Нальчик шегъер
 Амачир заз акур теьгер.

Галуьна пис туькӀуьл зегъер,
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!
 Яру цуьквер хъана иски,
 КуькӀвар хъана шуьше, гуьзгуь.
 Акур касди лугъудай хъи:
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!
 КӀвалер вуч тир, туп хъиз ацӀай!
 Душманди ивидай къацӀай
 Гъилелди ваз яна хъи цӀай,
 Гъайиф Нальчик! Гъайиф Нальчик!
 Вуч тир ана авай къадар
 Къакъан, гуьрчег дараматар!
 Авуна вири дарбадар.
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!
 Дуьшуьш хъана вал фашистар,
 Авуна ваз еке къастар.
 Куьнени лагъ "гъайиф" дустар,
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!
 Пехъи душманди гурбагур
 Херна адал техжер, агъур.
 КӀвалер амач а кез акур,
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!
 Акуна заз зи вилелди,
 Ахъайда михъи рикӀелди,
 Лугъузвай чи вири элди:
 "Гъайиф Нальчик, Гъайиф Нальчик!"
 Культурадин чӀехи макан
 БарбатӀ хъайила вич икъван,
 Тагъираз лап хъана такӀан,
 Гъайиф Нальчик, гъайиф Нальчик!

И къисас чна къахчуда квелай
 И муьквара, алудмир рикӀелай.
 Чи къушундин терс залан гъиликай
 Гъиниз фида куьн цавун кӀаникай?
 Санизни! Анжах вегъеда гуьлуьз,
 Садни тахкварвал инсанрин вилиз!
 Къакъудиз эллер, тарашдай нехир,
 "Гъам я зиянкар къачагърин эхир!"

Скорая помощь ЦРБ Докузпаринского района

тел. +7 (928) 059-84-90, +7 (989) 868-03-00

Халкъдин яшайишдин гъалар кӀевера ва дарда твазвай, абурун игътияжриз дуьзгуьнвилелди килиг тийизвай, закондин истемишунриз яб тагана чпин кӀвалахар ва къуллугъ идара ийизвай гъакимар гъукуматдин аппаратда гъеле къери туш. Эгер са гъихътин ятӀани идарада куьн кимивилерал расалмиш жез, абуру пулар тӀалабиз хъайитӀа, чаз газетдин работникриз хабар це. Чун куь тереф хуьн патал гъар са дуьшуьшда къаришмиш жада ва чӀуру кӀвалахриз рехъ тагунин карда гъахъвили даяхар яз акъвазда. И мураддалди чна, вири уьлкведа хъиз, "горячая линия" кардик кутазва. ТӀалабзава чаз чарар кхъин (къуларни чӀугуна).

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
 ноябрдила аькӀатзава

Тешиклайди:
 Докъузпара райондин
 администрация,
 Дагъустан Республика

Учредитель:
 Администрация Докузпаринского
 района, Республика Дагестан

Къилин редактор:
 А. Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Жавабдар секретарь:
 В. С. АГЪАМУРАДОВ

Хсуси корреспондент:
 Ш. О. ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
 Ш. О. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:
 Н. Н. БЕЙТУЕВ

Газетдин индексар:
 Зур йисан кьимет - 216 м.
 Йисан кьимет - 432 м.

Чандиз вахкай вахт: 14:00
Чапзавай вахт - 17:00

Тираж 480

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин делилрин дуьзвилини патахъай жаваб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гуьзвач ва абур элкъевена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегъишвилер тунал, къилер дегъишарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тТалабзава

Газета зарегистрирована
 Управлением Федеральной
 службы по надзору в сфере связи,
 информационных технологий и
 массовых коммуникаций по
 Республике Дагестан

Регистрационный
 номер ПИ №ТУ5 - 00256
 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин,
 издательстводин ва
 типографиядин адрес:

368750, Докъузпара
 район, Усугъчай хуьр,
 тел. + 7 (8722) 55-14-61
 e-mail:
goslos-erenlara@mail.ru
 Чи сайт: www.erenlar.ru